

Tweede leven voor

de Gummaruskerk

De Gummaruskerk in Wagenberg is langzaam maar zeker verdwenen achter steigers en zeil. Nog een jaartje en dan staat de kerk weer in volle glorie te pronken.

door Jan van Vliet
en Paul de Schipper

Nog een luttele tien meters en ook de torenhaan is verdwenen achter de vele staketsels van de dan bijna zeventig meter hoge bouwsteiger, waarachter de slanke, 67 meter hoge kerktoren van de Gummaruskerk in Wagenberg wordt verborgen.

Een duidelijker bewijs dat de 3,3 miljoen euro kostende restauratie aan de ruim 100-jarige neogotische Wagenbergse kerk is begonnen is er niet. Steigerbouwers zijn met behulp

Bouwlieden overleggen over het binnenwerk van het kleine torentje van de Gummaruskerk, dat extra gestut moet worden. De bollen rechtsonderin zijn de gemetselde koepels van de kerk.

van hun tot zestig meter hoogte reikende bouwlift al enige weken in touw om de vele tonnen aan steiger materiaal naar boven te werken en op te bouwen. De op grote hoogte werkende

mannen maken met gebarentaal het nog nodige steiger materiaal duidelijk. De mannen bij de enorme stapels opslag aan pijpen, planken en ander steiger materiaal op de begane grond begrijpen de gebaren direct.

„Met de moderne communicatiemiddelen als gsm of portofoon is het lastig werken. Door de wind is op grote hoogte nauwelijks iets verstaanbaar en de mannen daarboven moeten om veiligheidsredenen hun handen vrij hebben. Dan werkt de voor ons vertrouwde gebarentaal het beste”, legt een van de steigerbouwers uit, terwijl hij met zijn college de bouwlift weer vollaadt met honderden kilo's aan materiaal, die ijlings de hoogte in gaan.

Terwijl de toren zorgvuldig wordt ingepakt, is het restauratiewerk aan andere onderdelen van de kerk al weken in volle gang.

„Over twee weken is de vieringtoren al klaar en wordt het steiger materiaal daar vanaf gehaald”, laat uitvoerder Maarten van der Steen van restauratiebedrijf Nico de Bont, gespecialiseerd in restauratie, onderhoud en herbesteding van monumentale gebouwen, weten. „En over een week of twee halen we de torenhaan naar beneden om te worden gerestaureerd.” De linkergevel is enige maanden geleden al in de steigers gezet en na de toren is de rechtergevel aan de beurt.

Uitvoerder Van der Steen en Wim

de Meijer van de Stichting Behoud Gummaruskerk Wagenberg vertellen ondertussen over de belangrijkste boosdoener van de schade aan de kerk.

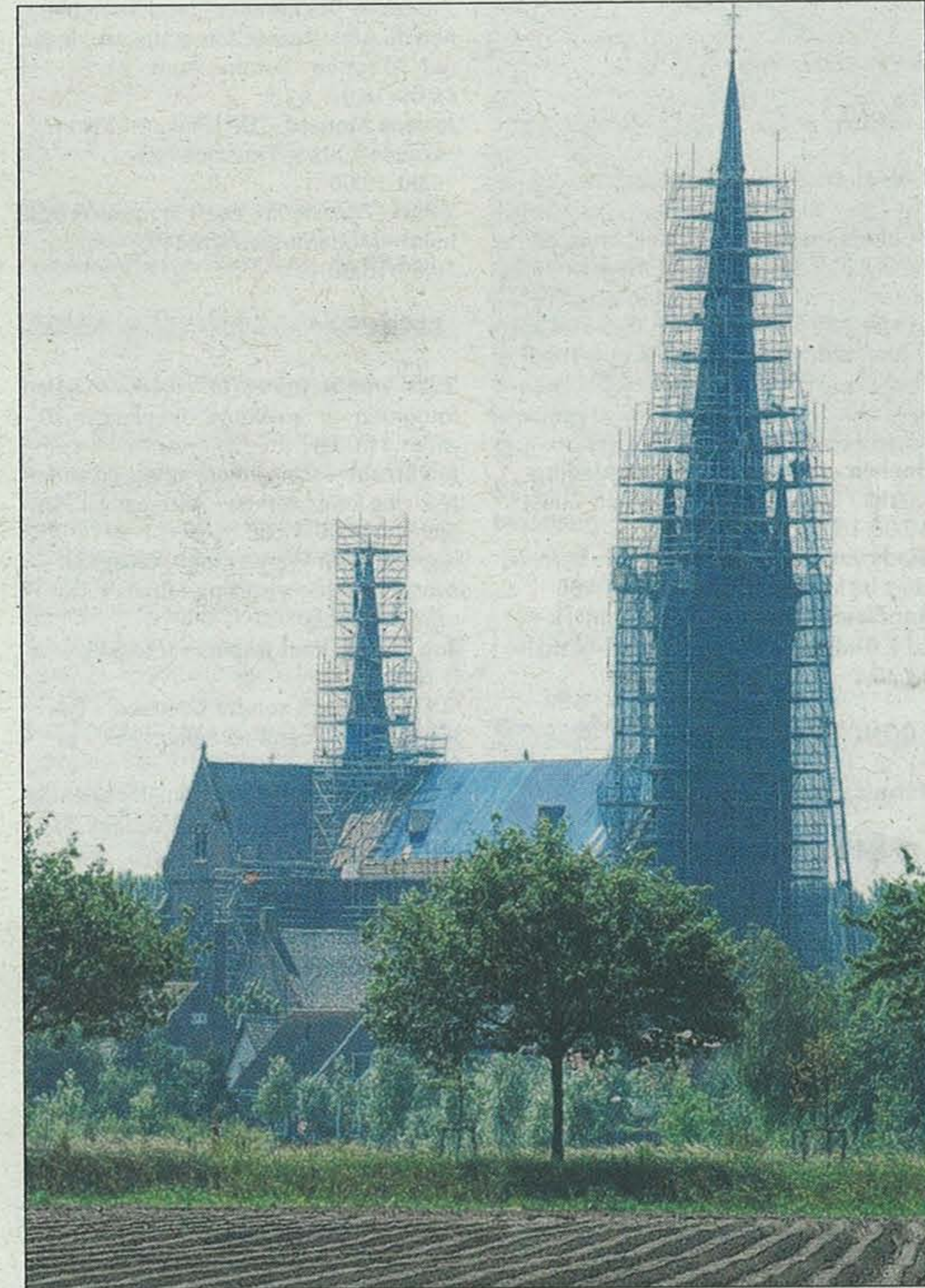
„De jarenlang slechtwerkende hemelwaterafvoer, met onder andere wegrottende steunbalken onder het dakbeschot, vochtoverlast, schimmels en kapot voeg- en metselwerk als gevolg”, laten zij aan de hand van foto's zien. Een groot deel van de steunbalken in de dakconstructie is al hersteld.

„Door de rottende delen te verwijderen en te vervangen door een tweecomponenten-epoxiekunststof”, vertelt Van der Steen. „Met name de kopse kanten werden op die manier hersteld. Was het rottingsproces al verder, dan werd een dergelijke balk uitgehold en opgevuld met deze epoxie.”

Niet alleen de balken die het dakbeschot moeten dragen, worden hersteld, ook de spanten worden verstevigd om het gewicht van het dak in de lange toekomst te borgen.

Verder wordt de gevel opnieuw gevoegd en worden de kapotte dakleien van dak en toren vervangen. Medio volgend jaar moet het karwei zijn geklaard.

Van veraf is goed te zien dat de restauratie van de Wagenbergse Gummaruskerk grondig wordt aangepakt. foto's Paul de Schipper

De financiën

TOEN

Bijna 100.000 gulden was er begin vorige eeuw nodig voor de bouw van een nieuwe kerk in Wagenberg. Een aanvankelijk bijna onmogelijke opgave voor het kerkbestuur. De reserveringen waren er simpelweg niet of onvoldoende voor de bouw van een dergelijke nieuwe grote kerk. De overredingskracht van toenmalig pastoor Mijnen moest eraan te pas komen om welgestelde parochianen over te halen aanzienlijke bedragen te schenken. Giften van enkele tientjes tot vele honderden gulden rolden binnen. Een speciaal voor de nieuwe kerk gehouden collecte bracht ruim 20.000 gulden op en van de gemeente werd 3000 gulden ontvangen. De nog bijna 80.000 ontbrekende gulden werden geleend tegen 3 procent rente.

NU

De noodzakelijk restauratie van de inmiddels ruim 100-jarige kerk, tevens rijksmonument, werd drie jaar geleden nog geschat op 1 miljoen euro. Nadere bestudering en verdere berekeningen brachten dit al snel op 3,3 miljoen euro. Geld voor een dergelijke restauratie was er niet en ook nu stond het kerkbestuur voor een bijna onmogelijke taak. Veranderde subsidie-regels, wijzigingen en afwijzingen van de toenmalige Rijksdienst Monumentenzorg dreigden roet in het eten te gooien. Een meevaller bij de rijksoverheid in 2008 bracht 2,3 miljoen euro in het laatje. Het ontbrekende miljoen werd door het kerkbestuur bijeengesprokkeld door giften, toezeggingen, sponsoring, een lening en legio activiteiten en donateuracties.

Bron Parochie H. Gummarus Wagenberg 1796 - 1996, een uitgave van de Heemkundekring De Vlasselt

Een nieuwe kerk voor Wagenberg

door Jan van Vliet

WAGENBERG - In het begin van de vorige eeuw werd de toenmalige kerk van Wagenberg in het parochiememoriaal omschreven als 'klein, nietig en gansch vervalten' en het moest 'een in het oog springende noodzakelijkheid heten'. Aan de toenmalige pastoor Mijnen de eer om samen met de Leurse architect Genk een ontwerp voor een nieuw godshuis te maken.

De nieuwe kerk, een fraai neogotisch ontwerp, werd zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd door het bisdom Breda. Op 18

april 1903 werd in het logement De Roskam in Wagenberg de bouw van de nieuwe kerk openbaar aanbesteed. Op de achttien verkochte bestekken kwamen dertien inschrijvingen binnen; de laagste inschrijving daarvan kwam van de Wagenbergse aannemers Akkermans en Gordens. Het karwei werd echter gegund aan de Oosterhoutse aannemer Van der Avoird voor een som van 97.800 gulden. De beide aannemers uit Wagenberg kregen de gelegenheid zich terug te trekken en 'namen met gretigheid dit voorstel aan' zo meldt het parochiememoriaal. Van der

Avoird kon aan de slag; met ruim drie miljoen stenen, elf ton lood, veertien ton ijzer, ruim tweeduizend vierkante meter aan toren- en dakbeschot, zeventien honderd vierkante meter zink en het vergulden van de bollen op de torens en de haan moest hij een nieuwe kerk voor Wagenberg bouwen. Een jaar later, op dinsdag 11 oktober 1904, de feestdag van Sint Gummarus, werd de kerk ingewijd door de Bredase bisschop Leyten.

Bron Parochie H. Gummarus Wagenberg 1796 - 1996, een uitgave van Heemkundekring De Vlasselt.